

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

2 de Bonorum possessionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

clausulam, vt saltem ex codicillis sustineatur voluntas: vt si agnatione rumpatur testamentum, virtute codicillorum remaneat grauamen in agnato herede obliquum, si testator dicat velle dispositionem suam valere iure codicillorum, l. i. eod. vel si mortuus agnatus posthumus ante testatorem, iure codicillorum firmetur tabulae testamenti, l. consociuntur, §. si post factum, de iure codic. quae rupta erant per natiuitatem posthumi, l. posthumus de iustro yup. P. Tuetur & Guillel. Benedic. in loco prox. cita. etiam natiuitate posthumi praeiteri superstitis ruptum testamentum, per clausulam illam iure codicillorum firmari, eamque expressam & tacitam, suos effectus habere. ¶ Tacitam vocat, quando per æquipollens adiectum intelligitur: veluti, si testator dicat in voluntate minus solemni, l. cum patrem, §. filius matrem, & l. codicillis, §. fin. de legat. 2. l. cum quis decedens, §. codicillis, de legat. 3. Volo testamentum meum valere omni iure meliori quo valere poterit, vel si similib. verbis vitatur. 2. Si testator iurauerit in testamento, nam iuramentum eius est virtutis vt continet clausulam, vt actus valeat meliori iure quo valere potest, l. cum pater §. filius matrem, de legat. 2. Et ibi Bart. & Bald. vt si iurauit testator quod darentur legata, vel adegerit heredem vt iuraret se daturum. Ita & habere iuramentum vim clausulae codicillaris defendit Bart. in l. eam quam, C. de fideic. Et in l. si quis, in primo de leg. 3. & pluribus firmat Guillel. Benedic. vbi sup. nu. 20. 21. 22. 23. vbi ad 4. Quo loci & de viribus iuramenti copiose & de peritiis disputat, 3. Suppletur clausula codicillaris, ex affectione & amore singulari, quem gerebat testator erga personas in minus solemni voluntate honoratas, gl. & Bald. in l. si iure, de testam. manu. C. Et hoc idem Benedic. fulsime per multas digressiones de viribus amoris & amicitiae firmat, idem Benedic. in praed. loco nu. 46. vbi ad 4. Et ibi videbis ex culice factum elephantem. 4. Suppletur ex consuetudine illa clausula, vel statuto loci, idem eo. nu. 54. 5. Guido Papaeus existimat, de c. 323 per gl. in l. si iure, de testam. manus. C. per gl. ad 4. Et ibi videbis venientes ab intestato, vel dicere si non valeat iure testamenti, valeat iure codicillorum. Verum sciendum est, non cuiusque testamentum esse hanc interpretationem. ¶ Nam si testator voluerit testamentum tantum facere, nec voluerit clausulam apponere, illa non subintelligitur, & testamentum inualidum, quod alioquin valere poterat iure codicillorum, nullo iure valebit, in l. i. de iure codic. l. illud, §. i. eo. tit. §. illud, C. de codic. l. coheredi, §. cum filio, de vul. 17 ga. ¶ Finis codicillorum est propter quem inuenti sunt, vt facilius voluntas vitima fortiter plene effectum suum, etiam cessante solemnitate testamentaria. ¶ Effectus itaque codicillorum, & clausulae codicillaris, quae facit valere testamentum iure codicillorum, est, vt faciat venientes ab intestato, videri grauatos de restituenda hereditate heredi scripto, vtque habeat testamentum vim fideicommissi, l. ex ea, §. i. in gl. de testam. Guido Papaeus, de c. 323. Lex testamenti, C. de fideicom. Dyn. Cyn. Barto. in aub. ex causa, de lib. prae. Et si substitutio in eo testamento per verba directa facta fuisset, trahatur ad fideicommissarium, Bald. in l. verbis civilibus, in fi. de vulg. Marhes sing. 14. in incipiente. noto mirabilem doctrinam. Notabile tamen, quod admoneri in hoc Ioan. Petrus Ferrarientis in praxi, tit. de for. libelli pro lega. res. singu. ad ver. non valeat nec valebit, per gl. in aub. ex causa, de lib. prae. Et in testamento, C. de fideic. l. Scavola, ad Trebell. cum testamentum improbatur & valet tanquam codicilli, heredes qui ex directis sunt fideicommissarii, non dici heredes testamentarios, nec ita plene percipere hereditatem ac ex testamento, sed cum aliqua diminutione: puta retenta quarta Trebellianica a succedentibus ab intestato, qui censentur per clausulam rogati de restituendo instituto. Efficit item haec clausula, vt per eam confirmetur substitutio pupillaris, & succedentes ab intestato pupillo, teneantur substituto hereditatem pupillarem restituere, Ferrar. vbi sup. ex Bart. argu. l. Scavola, ad Trebell. l. cum fideicommissum de lega. l. qui duos, in fi. de vulg. 19 ¶ Sed & affectus alius, vt rupto per praeiterationem & agnationem posthumi testamento, l. i. cum praeiteri rumpunt natiuitate, l. Gallus de li. prae. l. posthumorum §. i. de iustro yup. P. l. 2. de posth. her. in fi. C. cui clausula apposta est, si non valeat iure testamenti, valeat iure codicillorum, non rumpantur codicilli, in quos transit testamentum, l. ab intestato de iure codicillorum, P. quia isti codicilli non dependet ex testamento, ea ratione in testamento subrogati. Quod notabile est. Nam non idem statuendum est in aliis codicillis, qui ex testamento pendunt, qui ante vel post testamentum fiunt: nam illi cum testamento confirmantur tantum, & testamento deficientes abolentur, vt in l. i. C. de codic. l. ab intestato. Et nisi adita sit ex testamento hereditas, codicilli qui ex eo pendunt, deficient,

l. si quis, §. si de iure codicillo. Et ita est intelligendum de codicillis in testamento factis, non de aliis axioma, quod tradit Constantinus Harmenopolus, lib. 5. Promp. tit. 7. *ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιπέρας ἐστὶν ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιπέρας*, id est, posthumo agnato teste testamentum rumpuntur non etiam codicilli.

¶ Est alius non minus utilis, quam superiores codicillorum effectus: vt in censenda conditione capacitatis testatoris, inspicimus an fuerit capax factionis testamentariae tempore mortis: quamuis in testamentis, testamenti tempus consideretur, l. i. sed si filius familias, de legat. 3. Idem dicendum de capacitatis eius, cui relinquitur codicillis, vt sufficiat tempore mortis testatoris codicillantis capacitatem, l. 2. de iure codic. P. quatuor in testamentis heredis extranei capacitatis tribus temporibus exigatur, testamenti, mortis testatoris, & additionis, l. si alienum seruum, §. in extraneis, de hered. insti. P.

¶ Hinc sequitur, vt cum iure fideicommissi valeant relicta in testamento in ius codicillorum transito, paratas esse easdem actiones, quas pro fideicommissio dari diximus, & pro legatis, & actionem ex testamento, Spec. in vr. de testam. §. i. vers. ex codicillis, gl. & docto. in c. Raynaldus, in gl. hic agebatur actione ex testamento, de test. Cuid. Pa. q. 3. nu. 3. Etiam vtilem, cum ad instar testamenti codicilli sint inuenti, gloss. in §. codicillis, in ver. directo. de codicil. non competit tamen remedium l. si de edic. diu. Ad. tol. C. vt ibi notat Cynus.

¶ Sed obserua breuiter ex Ioanne Petro Ferrarienti, antequam des actionem, clausulam codicillarem facere, vt testamentum valeat iure codicillorum, si testamentum corrumpat ex defectu solemnitatis necessariae, d. l. si §. si eo. l. codicillis, §. si de leg. 2. si testamentum fiat quasi caducum, & heres decedat ante testatorem, si deficiat ex causa praeiterationis posthumi, l. eam quam, C. de fideic. cum similib. vt dixi: contra autem in praeiteratione vel exheredatione nati, nam non obiquatur institutio, legata tamen manent, tractant docto. id. l. i. de iure codicil. Et aub. ex causa, de lib. prae. C. Nihil tamen operatur, si testamentum sit imperfectum ratione defectus voluntatis testantis, l. fideicommissum, §. i. de legat. 3. l. ex ea scriptura, de testam. per gl. in l. si quis, eod. tit. plures alios casus vide apud eundem de Ferrar. in loco sup. cita.

¶ Porro rationes quae fauorabiles reddunt codicillos, ex pluribus recensebo. Prior est, approbatus eos esse, ne facile quis decederet intestatus, non adhibitis solemnitatibus testamentorum, quas nimium curiose exigebat antiquitas in mutando vel corrigendo, minuendo vel augendo eo quod in testamento scriptum erat, l. heredes palam, §. si quis post factum testamentum de testam. P. Alia ratio a locis peregrinis, & ab incommodo ad seruandas solemnitates tempore in quibus necessitas & occasionem arripere disponendi breuioribus tabellis, solemnitatibusque copendiosis iubet: est ratio Iustiniani, per b. Augustino in Lentuli codicillis, §. i. de codicil. Postrema est, a securitate dispositionis, quae improbata testamento, gratificandi dat modum, vt actus valeat per codicillos, l. si miles qui desinauerat, de mil. testa. P.

De Bonorum Possessionibus. Cap. 2.

Instit. Lib. 3. tit. 10. P. lib. 37. tit. 1. C. lib. 6. tit. 11.

- 1 Bonorum possessio quid.
- 2 Bonorum possessio, & possessio bonorum differunt.
- 3 Bonorum possessio pluribus ex causis defertur, diuisio ex testamento, ab intestato, ordinaria, extraordinaria, vtilis, necessaria, & c.
- 4 Bonorum possessiones 3, quae non tribuunt ius in proprietate quae.
- 5 Bonorum possessio edictalis, & decretalis quae.
- 6 Bonorum possessio hereditas de iisdem rebus sunt.
- 7 Heredes non faciebant praeior, sed quasi heredes, quare.
- 8 Bonorum possessionem petendi formulae, quarum usus, vt attiduum, sublati in Gallia.
- 9 Tempus ad petendum bonorum possessionem quantum detur.
- 10 Iuris ignorantia non excusat in bonorum possessione petenda.
- 11 in Tribunali expedire debent quae causae cognitionem desiderant.
- 12 Bonorum possessio quibus detur.
- 13 Bonorum possessionis finis, consequi qua heres iure civili conseruitur.
- 14 Bonorum possessionis deferenda rationes.
- 15 Bonorum possessio in quibus casibus hodie dicitur necessaria.

Medium ¶ aliud, inter testati & intestati causam, constituitur. ¶ Mut bonorum possessio, quae est ius persequendi retinetur

dique patrimonii, quod cuiusque cum is moritur, fuerit, l. 3. §. bonorum igitur possessionem, de bono. posse. Qui non possidet, petit: qui possidet, agit vt retineat. Hereditas autē bonorumve possessio, non vt rerum possessio accipiēda est: est enim iuris magis, quam corporis. Et si nihil corporale fit in hereditate, attamē recte eius bonorum possessio agnita Labeo ait, d. l. 3. §. hereditatis. ¶ Ita bonorum possessio, & possessio bonorum differunt ex consensu, vt opinor, legislatorum: nam ex proprietate fermonis, inuersione verborum parum mutat significacionem, vt possessio bonorum, fit detentio naturalis quædam corporalis cum iure aut sine eo, §. 101. tit. de acquir. possess. potissimum in l. 1. §. 3. & l. naturaliter, §. nihil commune, Tit. vt in possess. leg. P. ex quib. caus. in possess. ear. cum §. similib. ¶ Bonorum autem possessio, hereditas sit a prætorē delata, vel ex causa testamentaria, vel secundum vel præter tabulas, vel ex causa intestati contra tabulas, vel contra voluntatem defuncti, vel secundum voluntatem: nec non ab intestato habentibus ius legitimum, vel non habentibus propter capitis diminutionem, l. sed cum patrono, §. bonorum possessionis beneficiū, de bon. posse. P. §. sicut autem, §. ad hoc autem, eo. apud Iustin. ¶ Ex quib. constat diuisio seu distinctio bonorum possessionum: vt alie dicantur ordinariæ, alie extraordinariæ. Ordinariæ, secundum tabulas, & contra: extraordinariæ quibusdam illæ, quæ ab intestato, vnde liberi, vnde legitimi, vnde proximi & cognati, vnde vir & vxor. Testamentaria bonorum possessio utilis est, quæ confirmat testamentarias & legitimas hereditates, §. 1. de bon. posse. apud Iustin. Alia ab intestato necessaria, cum prætor proprio beneficio successorem facit, cum iure aliquo non vocabatur, & tamen æquum videbatur eum ad successionem admitti. Glo. fin. in l. fin. C. vnde legit. tradit hodie esse sex ordinarias bonorum possessiones, & septimam extraordinariam, quæ datur, quoties ex nouis legibus defertur hereditas ex testamento vel ab intestato, vide §. decima, in fi. §. septima, eod.

¶ Prædictarum autem sex, quatuor esse ab intestato, duas ex testamento. Addit, dicit & glo. præd. alias tres, quæ non tribunt ius in proprietate, sed in possessione tantum, nempe Carbonianam, vt. de Carbon. edic. eam quæ datur ventri, de vent. in possess. mitt. & quæ datur gratia ordinandæ litis, l. Papinianus, §. 1. de inoff. test. P. l. 2. C. eod. Quod & notat glo. in l. Papinianus, §. 1. in verb. bonorum, de inoff. testa. P. ¶ Et itæ omnes rursus, vel edictales dici possunt, vel decretales, l. 1. §. decretalis, de success. edict. P. cum similib. ibi notat. Edictalis bonorum possessio decernebatur, ex edicto prætoris mortui, sine cognitione causæ Decretalis, quæ impetrabatur a prætorē viuio, id est, quæ causa cognita dabatur: hæc vulgo dictam extraordinariam monuit Alciatus, quia a decreto pēdeat, Alc. in l. de lata, de verb. sig. Voluerunt ¶ tamē iura posteriora deinde sufficere edictalem, nec prætoris decreto opus esse, l. 2. qui adm. ad bon. posse. C. facit glo. in l. 2. §. dies, quis ord. in bonor. posse. seru. Res, petionæ, & negotia fere hic eadem regula, ac in successione iuris ciuili, considerantur. Bona namque, de quibus bonorum datur possessio, vniuersitatis habent successionem, qua succeditur in ius mortui, suscipiturque eius commodum & incommodum, l. 3. de bono. posse. l. 2. de posse. hered. peti. P. Id enim continet bonorum appellatio, de cuius danda possessione hic agitur. Et eadem sunt quantum ad effectum, bona, & hereditas, vt in leg. nam quod, in fin. & l. si legatum, §. si quis, ad Trebell. P. le. item veniunt, §. aut Senatus, de petit. her. l. 1. §. 1. quor. bonor. l. bonorū, 2. de verb. sign. P. siue sit patrisfam. siue filisfam. qui tamen testandi ius habet, d. l. 3. §. dari autem, de bono. posse. ¶ A prætorē autem constat hæc beneficia bonorum possessionis fuisse introducta, §. 1. eo. apud Iustin. qui æquitatis interpret erat, quique iuris ciuili adimēdi, vel corrigēdi, vel supplendi gratia, propter utilitatem publicam, potestatem summam habuit: vnde ius prætorium & honorarium dictum, l. in ius autem, 7. & le. nam & ipsum, 8. de iustit. & iur. Theophi. in §. 1. de bon. posse. Eaque illi, vt opinor, potestas permissa est primum ex causæ cognitione, vt, prout suaderet æquitas, difficultis coram illo negotiis, dispensandi supra ius ex certa propofita ratione haberet auctoritatem. Nulla tamen facta ex illorum iudicio lege generali, ab initio, quo tempore erant illorum edicta annua tantum, vt magistratus, §. 1. de perpe. & tempor. actio. apud Iustin. quamuis facta sint aliqua postea perpetua. Et proinde bonorum possessores, quos prætor successores faciebat, dicebantur non domini vel heredes, §. quos autem, de bono. posse. l. qui vsum fructuum, §. vsum fructus, per. P. l. fin. de suis & leg. hered. C. §. fin. de hered. qual. & differ. quales dicebantur qui iure ciuili succedebant: quia ius ciuile erat maioris auctoritatis, ratione legis generalis, & ratione

auctoris, seu populus, seu princeps is fuisset. Imitabatur tamē prætor, in de heredis successione iuris ciuile: & ideo bonorum possessores, quasi heredes faciebat, l. 1. de posse. hered. pet. lib. 3. P. tit. 5. l. prætor, de reg. iur. In omnibus enim vice heredum, bonorum possessores habentur, l. 2. de bono. posse. ¶ Formulæ petendi bonorū possessiones erant secundum edicta, & secundum leges & senatusconsulta, propter verba prætoris, vt me quag. lege, Senatusconsulto bonorum possessionem dare oportebit, ita dabo, l. vni, vt ex leg. & Senatus. bon. posse. det. lib. 38. P. xi. 15. Quæ de singulis causis petendi propofita, erant obseruanda. Sed postea hoc in defuetudinē abiit, sublatis formulis agendi superflitiis, le. 2. de formu. & imp. sublar. C. potissimum hodie iure pontificio, quo vtitur. Ex quo sufficit nudam intentionem agentis exponi iudici, sine expressione nominis actionis, c. dilecti, de iudic. Et proinde, qui vult bonorum possessionem petere, omiffis ambagibus potest adire iudicem, & illi causam exponere petitionis, l. fin. qui adm. ad bonor. posse. posse. §. si. de bon. posse. vide ibi Joan. Fabrum, maxime in Gallia, vbi nulla bonorum possessionis mentio fit, sed agitur ad ius successionis debite petitione hereditatis, ¶ Conferuata tamen sunt per Iustinianum tempora potestatis experiendi pro hac successione: in liberis, anni: in aliis autem agnatis & cognatis, centum dierum, §. cum igitur, de bon. posse. l. 1. §. si. de succ. edic. l. 1. §. 2. & 4. C. qui adm. ad bon. posse. posse. ¶ Nec prodest in bonorum possessione, quominus dies cedat iuris ignorantia: & ideo heredi instituto etiam ante apertas tabulas, dies cedit. Satis enim est scire mortui esse, seque proximum cognatum fuisse, copiamque eorum quos consuleret habuisse, l. iuris ignorantiam, 6. C. eod. Neque mulieres etiā ab hac iuris ignorantia exculantur. Quando tamen per facti questionem incertum est, ex quo capite possessio fit delata, vtrum secundum tabulas, an ab intestato, tempus agnoscendæ bonorum possessionis præfixum non potest cedere, l. quandiu, §. eod. l. si plures, 9. de bon. posse. P. Rulicitatem autem, absentiam, vt & ignorantiam facti exculare placuit, l. pen. C. qui adm. ad bono. posse. posse.

¶ Ceterum si causa cognita bonorum possessio datur, non alibi quam pro tribunali dabitur: nec decretum de plano interponi poterit, l. 3. §. si causa cognita, de bon. posse. l. cum ii, de transfact. ¶ Datur hac bonorum possessio non inuitis, l. 3. §. inuito, de bono. posse. P. sed volentibus & idoneis ad petendum: municipibus: societatibus, curiis, & corporibus, d. l. 3. a municip. ventri, iurioso, & priuatis contra fiscum etiam, l. non est ambigendum, 1. 2. eo. & aliis, §. sunt autem, §. §. de eas, de bon. posse. vt in l. sed cum patrono, de bono. posse. l. 1. §. 2. de bon. posse. furio. infam. iur. & c. l. 13. P. siue masculi sint, siue feminæ: liberi vel serui, vt notat Vlpianus, le. seruus, 7. de bon. posse. Sunt & singulares tituli qui id exponant: vt vnde liberi, cognati, proximi, vir & vxor admittantur. Et potest quis acquirere bonorum possessionem, vel per semetipsum, vel per alium, le. 3. §. acquirere, l. pen. & l. fin. de bon. posse. ¶ Impubes per tutorem, d. l. seru. §. impubes, l. infantis, & l. bonorum, 7. C. qui adm. ad bono. posse. posse. iunge le. si pupillo, 1. eod. qui tamen cum petere possit pupilli nomine, tamen repudiare non potest, l. tutor, 8. de bon. posse. Finis, ob quem prætor introducti bonorum possessionem, est, vt ad ea & admissa, commoda & incommoda hereditaria, & dominium eorum quæ in bonis sunt, tribuantur bonorum possessori, l. 1. eod. & alia, quæ heredi iure ciuili facta dantur, l. 2. de posse. here. peti. P. Imo vt & ius accrescendi in ea locum habeat, l. 3. §. cum 3. ll. leg. de bon. posse. P. & vtilis actio petitionis hereditatis, glo. in l. 2. in ver. etice, eo. ¶ Sunt rationes ab æquitate, necessitudine, seu iure sanguinis mutuate, quæ susferunt prætorium edictum, de bonorum possessionibus, recipi inter leges: quas Iustinianus in §. 1. & 2. de bono. posse. profequitur. Vt nunc fere illud ius prætorium in ius ciuile transferit. Et hereditatis appellatio continet bonorū possessionem, l. hereditatis, 13. 8. de ver. sig. l. 1. & l. qui patris, C. vnde lib. Et in effectu etiam heredes sunt bonorum possessores, l. in conditionibus, §. si patrem, de cond. & demonst. Quem admodum in Gallia nulla mentio in praxi distinctionis horū fit, sed omnes vocantur heredes. Et proinde pauca de istis tradam, tum etiam, quod permixtum, prout negotiū iuris ciuili occurrit, in causa successione intestati, ad demum Deo fauente, quæ in illis prætor innouat, vel addiderit, cōuenientiōri vt arbitror tractacione, ceteris abrogatis. ¶ Interim gl. fi. ad l. fi. vnde legi. C. nos monet, notādos esse casus, in quibus bonorū possessio est hodie necessaria. Nā multū inquit refert, an de iure ciuili adiri possit hereditas: nā in his licet vsq; ad triginta annos, l. licet, cū ibi not. de iure deli. C. An vero de iure prætorio, per bonorū possessionem hoc facere debeat. Quo casu, qui petit fit de liberis est, intra annum: si alius, intra centū dies tantum petere

petere debet. l. i. §. 1. *quis ordo in bono poss. serui.* Sed hoc ego in Gallia, ubi non fit mentio bonorum possessoris, sed tantum heredis, verum non puto postremum. Si tamen desideres videre vnum & viginti casus, in quibus necessaria erat bonorum possessio, nec poterat adiri hereditas iure civili, consule Angelum Aretinum, ad §. 1. de exhered. libero. ubi numerantur & probantur.

De Bonorum possessione Secundum tabulas. Cap. 3.

Lib. 37. Tit. 11. Lib. 6. Tit. 11.

1. *Tabula pro testamento.*
2. *Bonorum possessio secundum tabulas quid, quorundam, ex quibus tabulis datur secundum tabulas quomodo dicatur, quibus datur, & quibus non, effectus petitionis, in quibus etiam hodie hac bonorum possessio necessaria sit. nu. 3. 4. 5. 7. & 8.*
6. *Hereditas nomine deleta, quando delectatur legata.*
1. **T**abulae dicebantur testamenta in quacunque materia inscripta, siue essent tabulae lignae, siue chartaceae, vel corium animalis alicuius, vel alterius materiae, leg. 1. & 4. de bonor. poss. sec. 2. *tab. P.* §. 1. Ita secundum tabulas bonorum possessio a praetore dari dicitur, secundum testamentum conditum in scriptis tabulis, septem testibus signatis: nam si eundem numerum affuisse sine scriptis testamentum condito doceri potest, iure civili testamentum factum videtur ac secundum nuncupationem bonorum possessionem deferri explorati iuris est. l. fin. de bon. poss. cont. tab. C. §. fin. autem, de bon. poss. apud Iust. §. 1. Ita dupliciter, secundum tabulas vel secundum testamentum, bonorum possessio duplex: una, quae ex scripto alia, quae ex non scripto pendet testamentum, leg. si in scriptum, §. fin. de bon. poss. sec. tab. P. Et primo proprie secundum tabulas dicitur alia, per nuncupationem, secundum tabulas vtilis, vt not. glo. in l. fin. in ver. doceri, in fi. de bon. poss. sec. tab. C. de tabulis hoc editum loquitur testamenti solemnitis.
4. **¶** Ergo prima questio, vt existeret, vel existerent. Et sunt supremae tabulae, id est, vltimum sit testamentum, l. 1. §. non autem, C. §. sufficit, & §. semel, de bono poss. sec. tab. l. vni. §. si tab. res. ex sta. li. 37. P. tit. 2. in originali seu archetypo, non in exemplo: nam ex exemplo non petitur bonorum possessio, in d. leg. 1. §. sed si vnum, facti l. 2. de si instrum. aut si quis in aliquo, C. de eden. Et rursum, tabulae debent esse ob signatae sigillis & signis septem testium, l. c. tabulae, 7. de bono poss. sec. tab. P. Et Pomponius ait, vt bonorum possessio secundum pupillares tabulas admitti possit, requiri vt testamentum patris sit signatum, licet secundae tabulae resignatae proferantur, l. vt bonorum, 9. eod.
5. **¶** Secundum tabulas, vt secundum testamentum dicitur quis petere bonorum possessionem: non quod praetor sequatur testamentum, quinimo contra testamentum aliquando decernit: sed quia exstante testamento, vel solemniter, vel nuncupatio, hanc bonorum possessionem decernit, §. fin. in l. si vnde legit. C. 6. §. sunt autem, de bono poss. §. 1. Dabatur scripto heredi hac petitio bonorum possessionis secundum tabulas, cuius nomen scriptum reperitur in testamento, vel scriptum fuisse ostenditur, quamuis post prolatae tabulae delectum sit. Si enim in testamento nomen eius delectum fuerit, vt penitus legi non possit, non dabatur haec bonorum possessio, nec peti poterat contra aut secundum tabulas, l. 1. si tab. testa. ex sta. in P. l. 2. §. si consuit. de bono poss. sec. tab. quamuis delecto inconspicite etiam viuo testatore nomine heredis, ex tabulis legata peti possint per legatarios, l. 1. §. sed & si legi, de his qua in testa. del. Sufficiet tamen, si certa demonstratio heres sit in testamento demonstratus, & de certa parte institutus: & ita non aliter succedet, l. si de bono poss. sec. tab. Exceptis his qui dolo impediunt mutare testamentum, l. 1. quis non competi bonor. poss. li. 38. P. tit. 1. 4. Et quod dicitur de instituto, dicens & est de substituto, sed ordo seruandus: deferretur namque bonorum possessio secundum tabulas primo gradu scriptis heredibus: mox illis non petentibus, sequentes, non solum substitutos, verum & substitutos quoque substitutos admittimus, in l. 2. §. deferretur, & §. si duo, de bono poss. ne hereditas iaceat. l. 1. de bono poss. furios. insan. mut. furdo & caco compe. li. 37. P. tit. 3. Et quilibet pro ea, qua quisque parte heres erit, si plures sunt, bonorum hanc possessionem petere potest, d. l. 2. §. pro qua quisque, de bono poss. sec. tab. Dabatur & secundum tabulas bonorum possessio etiam illis, qui iure civili ex his tabulis hereditatem petere poterant. Dabatur autem, vt remedium paratissimum, & veluti per interdicum a praetore propter eius auctoritatem, l. 2. §. deferretur, ibi nam sicut ad aduendum, C. de leg. si in scriptum, §. §. qui filio impuberi, leg. qui ex liberis,

11. §. testamenti facti, & l. fin. de bono poss. sec. tab. P. §. 1. Non possunt tamen institui sub conditione, conditione pendente petere bonorum possessionem secundum tabulas, nisi vtiliter sint instituti, l. ii. demum, 6. C. l. si sub conditione, §. eod. & nisi qui testatus est, habuerit potestatem testandi tempore testamenti & mortis, l. 1. §. exigit praetor, & sequenti, §. §. eo. Et proinde quae de capacitate institutorum heredum dicta sunt, eadem in personis, quae possunt bonorum possessionem secundum tabulas petere, repetenda erunt. **¶** Effectus quoque iidem, ac testamentorum. Quamobrem quidam existimauerunt, superfluum esse beneficium praetorium bonorum possessionis secundum tabulas, cum iure civili satis superque heredibus scriptis vel nuncupatis subuentum sit. Maxime hodie, quibus tamen se obiciunt glossariorum, Bartolus, & alii, in l. si. Cod. vnd. legi. dicuntque & hodie in iure Romanorum, posse vt heredes hoc remedio voluntarie & sponte. Imo & iure antiquo & codicis fuisse necessarium hoc beneficium praetorium secundum tabulas contendunt, in certis casibus, tres adfert glossariorum, Bartolus cumulat lex. 1. Si moriatur posthumus viuo testatore, & ita ruperit testamentum, l. posthumus, de iniust. rup. testa. P. 2. Si capitis diminutione infirmetur eius testamentum, qui postea tempore mortis suae inuenitur sui iuris, §. non tamen, quib. mod. testam. in it. 3. Si pendente conditione institutionis petatur ab herede bonorum possessio, l. 2. §. si pendente, C. l. si sub conditione, §. de bon. poss. sec. tab. 4. Vt filio praeterito confirmante testamentum, valeat illud iure praetorio, l. filio praeterito, §. leg. 1. §. idem circa, de iniust. rup. P. 5. Si propter furorem instituti non possit adiri hereditas testamentaria, dicitur bonorum possessionem esse & fuisse vtroque iure necessariam, l. cum heres, ad Treb. P. 6. Quando institutio est facta sub conditione impossibili, quam reicit praetor, le. facta, §. si in dada, ad Treb. P. Et ita aequitatis & necessitatis rationes, hoc ius sustinere quoque videtur. Sicuti & in l. vni. de bon. poss. ex testamento mili. eorum testamenta qui in hostili loco & expeditione sunt, & tamen iurati non sunt milites, vt iure civili, militari potestate testari possint: nihilominus tamen iure praetorio heredes sustinentur, & dabatur ex eius beneficio, scriptis heredibus bonorum possessio secundum tabulas. Mouitque praetorem aequitas, vt quam militum conditio distet & ab his personis, quas constitutiones principales separant, tamen qui in procliuu versantur, cum eadem pericula experiantur, iura quoque eadem sibi vindicare debeant.

De Bonorum possessionibus Contra tabulas.

Cap. 4.

Lib. 37. Tit. 4. Lib. 6. Tit. 12.

1. *Bonorum possessio secundum tabulas prior, quam contra tabulas.*
2. *Pandectarum ordo confusus & inuersus in bonorum possessionibus.*
3. *Bonorum possessio contra tabulas quae dicatur, quorundam, de quibus sit & quibus deferatur, & quo ordine. §. nu. 4.*
5. *Bonorum possessio contra tabulas matris non poterat dari, & quare dabatur suis.*
- Bonorumque possessores in praxi non nominantur, sed heredes dicuntur.*
6. *Bonorum possessionis petendi formula diuerse.*
7. *Bonorum possessio contra tabulas quibus competat.*
8. *Emancipati cum suis quomodo succedebant edito contra tabulas.*
9. *Posthumis non natis quomodo succurrunt.*
10. *Carbonianum editum quale, & de quo datur. Et 11.*
12. *Exhereditatis quando competebat bonorum possessio contra tabulas.*
13. *Bonorum possessiones datae liberis contra tabulas patris, & datae patronis contra tabulas liberis differentiae: item differ. bonorum posses. contra tabulas patroni, & liberorum. nu. 15.*
14. *Bonorum possessio contra tabulas filii emancipati quando non debeatur parentibus.*
16. *Bonorum possession. contra tab. pater petere poterat intra annum: euauit.*
17. *Bonor. poss. contra tabulas effectus.*
18. *Legata & fideicommissa quae debeantur rupto testamento per bonorum possessionem contra tabulas.*

Vlpianus ¶ docet considerari in bonorum possessione data, primum an tabulae existerent, & secundum eas prius dandam esse bonorum possessionem, si fieri possit, vel contra: vel si non existerent, ab intestato, & ita causam testari esse potioris, deinde de intestati causa agendum esse, iure praetorio, quemadmodum & iure civili. Posteaquam praetor, inquit, l. p. l. 1. si tab. res. nulla ex st. li. 38. P. tit. 6.